

Fakultetsstyrelsen

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i rättssociologi

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i rättssociologi är fastställd av Samhällsvetenskapliga fakultetsstyrelsen 2020-11-26, dnr U 2020/940.

Studier enligt denna allmänna studieplan kan leda till någon av följande examina:

Filosofie doktorsexamen

Filosofie licentiatexamen

1 Ämnesbeskrivning

Rättsociologi är en tvärvetenskaplig disciplin med grund i rätts- och samhällsvetenskap. Rättssociologisk forskning syftar till att förstå och vinna kunskap om samhälleliga betydelser av rättsliga normer, beteende, processer och institutioner. Inom rättsociologi studeras hur normer, sociala processer och institutioner uppkommer och vilken betydelse de har för individers handlande och samhällsutvecklingen på både nationell och internationell nivå.

Aktuella forskningsområden beskrivs på institutionens hemsida <http://www.soclaw.lu.se/forskning/forskarutbildning>

2 Syfte och mål för forskarutbildningen

Syftet med forskarutbildningen i rättsociologi vid Rättssociologiska institutionen, Lunds universitet, är att ge fördjupade kunskaper i rättsociologi och att utbilda självständiga och kritiska forskare med bred teoretisk samhällsvetenskaplig kunskap, metodologisk skicklighet och urskilningsförmåga samt förmåga att genomföra forskningsprojekt.

2.1 Doktorsexamen

Doktoranden ska efter genomgången utbildning ha förvärvat följande kunskaper och färdigheter:

Kunskaper och förståelse

För doktorsexamen ska doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och

- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För doktorexamen ska doktoranden

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och att stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För doktorexamen ska doktoranden

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

2.2 Licentiatexamen

Doktoranden ska efter genomgången utbildning ha förvärvat följande kunskaper och färdigheter:

Kunskap och förståelse

För licentiatexamen ska doktoranden

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För licentiatexamen ska doktoranden

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och

forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och

- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För licentiatexamen ska doktoranden

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

3 Behörighet till utbildning på forskarnivå

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs att den sökande har grundläggande och särskild behörighet och att sökanden bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen.

3.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet att antas till utbildning på forskarnivå har den som har

1. avlagt en examen på avancerad nivå,
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Fakultetsstyrelsen får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl.

3.2 Särskild behörighet

Särskild behörighet för att antas till utbildning på forskarnivå i rättssociologi är fullgjorda kursfordringar om minst 30 högskolepoäng inom huvudområdet rättssociologi på avancerad nivå, varav minst 15 högskolepoäng utgörs av examensarbete på avancerad nivå, eller motsvarande kunskaper förvärvade inom eller utom landet.

3.3 Tillgodoräknande av tidigare studier

En student som genomgått viss högskoleutbildning på avancerad nivå eller motsvarande med godkänt resultat kan tillgodoräkna sig detta i utbildningen på forskarnivå, om examinator efter prövning bedömer att den tidigare utbildningen kan godtas för tillgodoräknande. Tillgodoräklandet ska prövas på studentens egen begäran, i varje enskilt fall.

4 Antagning och urval

Antagning av forskarstuderande sker enligt Lunds universitets antagningsordning för utbildning på forskarnivå samt och Föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid Samhällsvetenskapliga fakulteten.

4.1 Antagning

Fakulteten eftersträvar att antagning av forskarstuderande sker årligen efter utannonsering av studieplatser vid en fastställd tidpunkt. Den som antagits till licentiatstudier måste genomgå ny antagning för att fortsätta till doktorsexamen.

Till utbildning på forskarnivå antas primärt sökande som anställs som doktorand. Forskarstuderande måste ha finansiering i form av anställning som doktorand eller annan finansiering i enlighet med universitetets antagningsordning.

Fakultetsstyrelsen ansvarar för att en noggrann prövning av studiefinansieringen genomförs.

4.2 Urval

Vid antagningsbegränsning måste urval göras bland de sökande. Grund för urval är den sökandes meriter vid ansökningstillfället. Avgörande urvalskriterium är förmågan att tillgodogöra sig forskarutbildning. Särskilt avseende fästs vid den sökandes lämplighet för samhällsvetenskapligt forskningsarbete. Att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodoräknad för utbildningen får dock inte vid urval ge sökanden företräde framför andra sökande.

För att bedöma förmågan att tillgodogöra sig forskarutbildningen beaktas studieresultat, den sökandes skrifter, rapporter, forskningsplaner och eventuella andra forskningsmeriter. Självständiga arbeten från utbildning på grundnivå och avancerad nivå har särskild vikt. Även relevant arbetslivserfarenhet kan vägas in.

Fakulteten eftersträvar mångfald. Jämställdhetsaspekten ska alltid beaktas. Vid jämbördiga meriter ska sökande av underrepresenterat kön, relaterat till fördelningen bland forskarstuderande i ämnet vid Lunds universitet, ges företräde om inte annat skäl talar emot detta.

5 Utbildning på forskarnivå

Utbildning på forskarnivå som leder till doktorsexamen omfattar fyra års studier (240 högskolepoäng) på heltid. Utbildning till licentiatexamen omfattar två års studier (120 högskolepoäng) på heltid. Studier kan bedrivas på deltid, minst halvtid, och omfattar då maximalt åtta år för doktorsexamen respektive fyra år för licentiatexamen. Doktoranden har också rätt men inte skyldighet att avlägga licentiatexamen (120 högskolepoäng) som en etapp i forskarutbildning som leder till doktorsexamen.

5.1 Utbildningens uppläggning

Utbildning som leder till doktorsexamen omfattar totalt 240 högskolepoäng fördelade på en kursdel omfattande 60 högskolepoäng och en vetenskaplig avhandling, (doktorsavhandlingen), omfattande 180 högskolepoäng. Utbildning som leder till licentiatexamen omfattar totalt 120 högskolepoäng fördelade på en kursdel omfattande 30 högskolepoäng och en vetenskaplig uppsats, omfattande 90 högskolepoäng. Undervisning ges i form av kurser och seminarier samt handledning i avhandlingsarbetet. Dessutom anordnas allmänna seminarier och gästföreläsningar.

För godkänd doktorsexamen fordras godkänt betyg på samtliga kunskapsprov som ingår i forskarutbildningen och på doktorsavhandlingen. För godkänd licentiatexamen fordras godkänt betyg på samtliga kunskapsprov som ingår i licentiatutbildning och på den vetenskapliga uppsatsen.

5.2Handledning

För varje doktorand ska utses minst två handledare, varav en ska vara huvudhandledare. Huvudhandledaren ska vara docentkompetent och anställd vid Lunds universitet. I den individuella studieplanen ska respektive handledares arbetsuppgifter och ansvarsområde anges. Doktoranden har rätt till handledning under den tid som kan anses behövas för den föreskrivna utbildningen. Handledningen omfattar både hjälp med inriktningen av studier och avhandlingsarbete/arbete med vetenskaplig uppsats samt stöd under arbetets gång. En doktorand som begär det ska få byta handledare.

5.3 Individuell studieplan

Vid studiernas början ska doktoranden i samråd med handledarna upprätta en individuell studieplan över universitetets och doktorandens åtagande och en tidsplan för doktorandens utbildning. Den individuella studieplanen ska följas upp årligen. Doktoranden ska registrera sig i början av varje termin och i samråd med handledare ange med vilken aktivitetsgrad studierna ska bedrivas under terminen.

5.4 Kurser och andra moment

Kursdelen i forskarutbildningen består av kurser vid den egna institutionen, fakultetsgemensamma kurser eller kurser vid andra institutioner inom och utom Lunds universitet.

För kurser vid Lunds universitet ska det finnas kursplaner som anger kursernas mål, innehåll och poängtal. För kurser genomgångna vid andra fakulteter och högskolor bestäms poängtalet som ska tillgodoräknas av examinator. Vilka kurser den enskilde doktoranden ska genomgå och kunna räkna in i examen anges i den individuella studieplanen.

Prov som ingår i utbildning på forskarnivå och avhandling ska bedömas med betygen godkänd eller underkänd. Examinator för kursdelen är professor eller annan docentkompetent lärare.

5.4.1 Kursdelen

För doktorsexamen är 33 högskolepoäng av 60 högskolepoäng obligatoriska poänggivande moment och fördelas enligt följande:

- Minst en forskarkurs eller individuell läskurs i vetenskapsteori (7,5 hp);
- Minst en forskarkurs eller individuell läskurs rättssociologisk metodologi (7,5 hp);
- Minst en forskarkurs eller individuell läskurs i rättssociologisk teori (15 hp);
- Minst en forskarkurs i forskningsetik (3 hp)

För licentiatexamen är 18 högskolepoäng av 30 högskolepoäng obligatoriska poänggivande moment och fördelas enligt följande:

- Minst en forskarkurs eller individuell läskurs rättssociologisk metodologi (7,5 hp);

- Minst en forskarkurs eller individuell läskurs i rättsociologisk teori (7.5 hp);
- Minst en forskarkurs i forskningsetik (3 hp)

Återstående kurspoäng kan utgöras av ytterligare forskarkurser, samt något eller båda av följande icke-obligatoriska, poänggivande moment: deltagande i doktorand- eller forskningsseminarier (högst 7,5 hp) och individuella läskurser anpassade efter den enskilde doktorandens behov.

För alla poänggivande moment gäller att kursplan måste finnas för att poängen ska kunna registreras i Ladok.

Val av kurser och kurslitteratur ska ge breda kunskaper inom rättsociologi. Den närmare inriktningen och val av kurser bestäms i samråd med handledare.

5.4.2 Forskningsseminarier och andra moment

Som ett led i utbildningen ska doktoranden delta i seminarier kring institutionens forskningsverksamhet och andra doktoranders avhandlingsarbeten. Doktoranderna ska ges möjlighet att presentera PM om teoretiska och/eller metodologiska problem i arbetet, framlägga planer, uppsatser och avhandlingsdelar samt att opponera på andras vetenskapliga arbeten.

Doktoranden ska presentera sitt arbete med avhandlingen respektive den vetenskapliga uppsatsen vid minst tre seminarier:

1. I anslutning till planeringen av arbetets uppläggning (avhandlings-PM respektive uppsats-PM),
2. Då arbetet kommit ungefär halvvägs (mittseminarium),
3. Slutseminarium som förberedelse inför disputation/offentligt seminarium

5.5 Avhandling

Doktorsavhandlingen är det viktigaste momentet i forskarutbildningen för doktorexamen. Avhandlingen ska baseras på självständigt vetenskapligt arbete.

Avhandlingen kan utformas antingen som ett enhetligt sammanhängande verk (monografiavhandling) eller som ett antal vetenskapliga uppsatser som ska vara försedda med en inledande sammanfattning där delarna sätts in i en helhet (sammanläggningssavhandling).

Ett arbete av två eller flera författare kan godkännas som doktorsavhandling eller del däri, om varje doktorands insats redovisas så att den kan bedömas individuellt.

Avhandlingen försvaras vid en offentlig disputation. Avhandlingen betygsätts med något av betygen *godkänd* eller *underkänd*, betyget sätts av en betygsnämnd.

5.6 Vetenskaplig uppsats

Den vetenskapliga uppsatsen för licentiatexamen ska försvaras vid ett offentligt seminarium. Uppsatsen betygsätts av en betygsnämnd med något av betygen *godkänd* eller *underkänd*.

5.7 Institutionstjänstgöring

En doktorand kan delta i institutionsarbetet inom en ram om högst 20 % av full arbetstid. Doktoranden ska kompenseras med motsvarande förlängning av studietiden. Institutionstjänstgöring ska framgå av den individuella studieplanen.

Doktorander som undervisar inom utbildningen på grundnivå eller avancerad nivå ska ha genomgått inledande högskolepedagogisk utbildning omfattande två veckor.

6 Övrigt

Upplysningar om antagning och ansökningstider lämnas av institutionen.